

Het verzoek van het NBG werd toevertrouwd aan een commissie onder voorzitterschap van de Leidse hoogleraar W.A. van Hengel.⁴ Deze commissie deelde de zorg van het NBG over de verschillende uitgaven, maar wilde niet weten van een revisie. Er moest een geheel nieuwe vertaling komen. Er waren nieuwe tekstedities in omloop, de kennis van de oude talen was toegenomen en de exegetische inzichten waren gewijzigd. De 'commissie Van Hengel' meende echter dat de tijd nog niet rijp was voor een nieuwe vertaling. Zij vreesde namelijk dat het aantal scheuringen in de kerk daardoor zou toenemen. Op 22 juli 1844 conformeerde de synode zich met algemene stemmen aan dit advies.⁵

Daarop toog het NBG zelf aan het werk en kwam in 1846 met een gereviseerde Statenvertaling op de markt. De meest opvallende wijziging was wel de vervanging van het woord Heere door Heer. Deze revisie heeft het NBG veel tegenstanders bezorgd. De gehechtheid aan het oude vertrouwde was te groot, en het Britsch Bijbelgenootschap deed nog betere zaken dan voorheen.⁶

Toch was hiermee de zaak niet afgedaan. In 1848 ontving de synode namelijk enkele adressen waarin om een nieuwe vertaling werd gevraagd.⁷ De Algemene Synodale Commissie werd opgedragen het volgend jaar met een advies te komen.⁸ De ASC bleek zeer verdeeld.⁹ Het waren de leden Van Hengel en zijn geestverwanten D.H. Wildschut (predikant te Amsterdam) en F.H.G. van Itersen (predikant te Leiden) die pleitten voor een nieuwe vertaling. Bezwaren tegen een nieuwe vertaling vanuit wetenschappelijk oogpunt waren er niet. En in het licht van de totale hervorming van samenleving en kerk kon dit er ook nog wel bij, zo redeneerden zij. Tevens speelde de angst mee dat anders anderen met een nieuwe vertaling zouden komen.¹⁰ Hun voorstel werd met één stem meerderheid verworpen. De ASC adviseerde de synode van 1849 dat een nieuwe vertaling 'onnoodig, onnuttig, ontijdig, niet van de bevoegdheid der synode, en onuitvoerlijk' was.¹¹ Gezien dit advies wilde de synode haar vingers niet branden. De stemverhouding binnen de ASC gaf aan dat de meningen zeer verdeeld waren, en we mogen gerust aannemen dat de situatie in de synode daarvan niet verschilde. Ze schoof de zaak daarom door naar 1850.¹² Die synode legde het advies uit 1849 naast zich neer en gaf de ASC de opdracht te doen 'wat zij tot voorbereiding van dit werk zal mogen dienstig rekenen'.¹³ Het was dus geen definitief besluit om te komen tot een nieuwe vertaling, het ging om voorbereidende maatregelen.

Het is duidelijk dat het plan voor een nieuwe bijbelvertaling van meet af aan weerstand heeft opgeroepen. De synode volgde een voorzichtig, zo men wil: aarzelend, beleid. Daarbij was men zich

en J.J. van Capelleveen, *Het Woord gaat zijn weg. Een geschiedenis van bijbelvertalen en van de invloed van bijbelvertalingen op de samenleving* (Haarlem 1996).

³ *Handelingen van de algemeene christelijke Synode der Hervormde Kerk in het Koninkrijk der Nederlanden in den jare 1844* ('s Gravenhage). Zie verder ARA, Archief NHK, inventarisnr 455, *Ingekomen stukken van de Algemeene Synode en de Algemeene Synodale Commissie*, sept 1843-juni 1844. Voortaan wordt alleen het registratienummer genoemd. Ik raadpleegde de originele stukken, maar verwijs steeds naar de gedrukte *Handelingen*. Zie ook F.C. Grone-meyer, *Gedenkboek van het Nederlandsch Bijbelgenootschap 1814-1914* (Amsterdam 1914) 13, 23-26.

⁴ Behalve Van Hengel maakten ook ds O. Van Tricht (Enkhuizen) en ds G. van der Tuuk (Berlikum) deel uit van de adviescommissie. Veel zaken werden eerst toevertrouwd aan een subcommissie om daarna plenair behandeld te worden. Ook werden er nogal wat zaken toevertrouwd aan de Algemene Synodale Commissie. De synode bestond tot 1852 uit 15 leden (meestal waren er 14 aanwezig omdat de quaestor slechts ter vergadering verscheen als er financiële zaken aan de orde waren). Zij vergaderde in de maand juli. De openingszitting was altijd op de eerste woensdag van juli. Vanaf 1852 bedroeg het aantal synodeleden 19. De Algemene Synodale Commissie (afgekort ASC) bestond tot 1845 uit zeven leden,